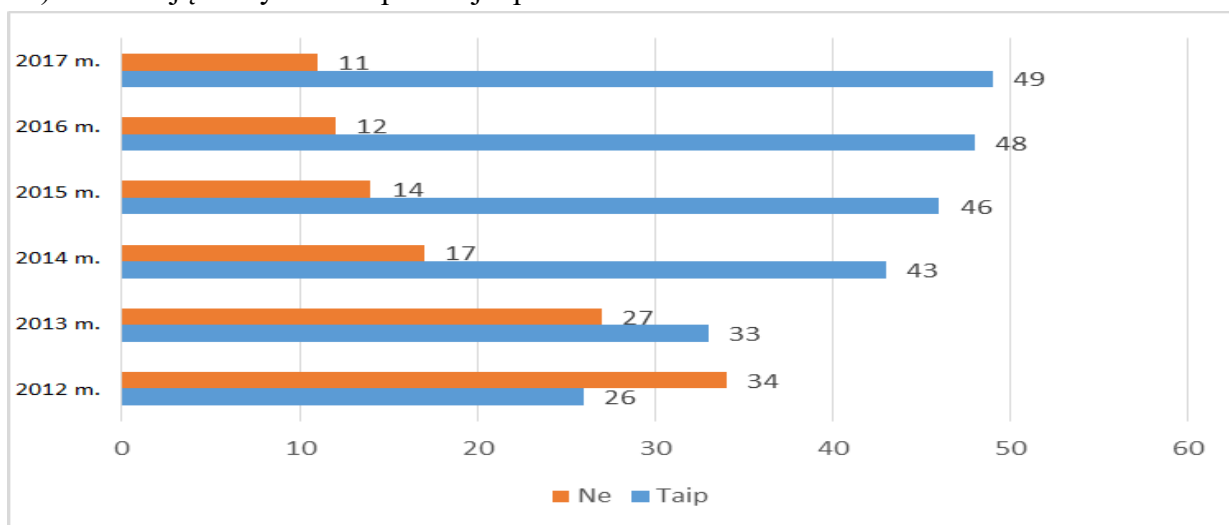

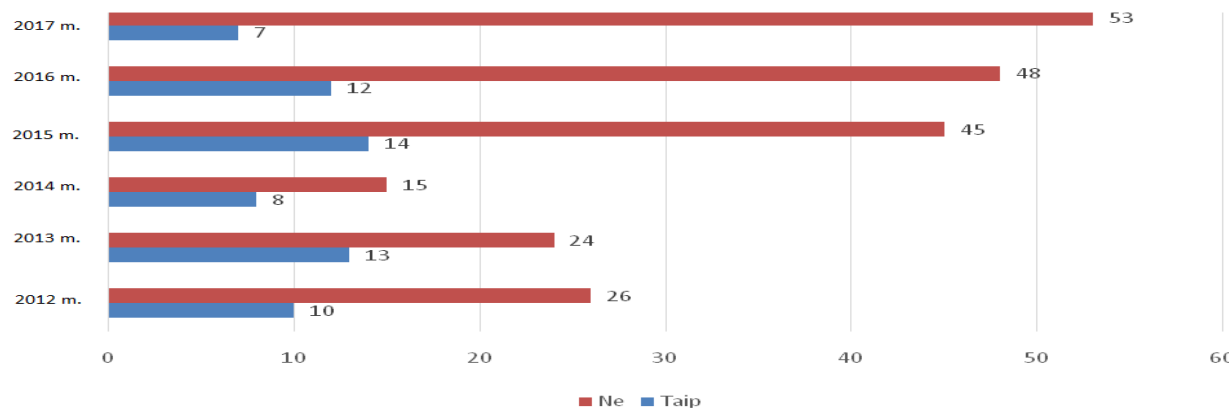
1 ir 2 paveiksluose pateikti savivaldybių, pasinaudojusių teise, ir savivaldybių, kurios svarsto pasinaudoti teise uždrausti rūkyti viešose savivaldybės valdymo kompetencijai priklausančiose vietose, duomenys. Nuo 2012 m. savivaldybių, pasinaudojančių šia teise, skaičius kasmet augo, sparčiausiai 2013–2014 m., 2016–2017 m. jau 80 proc. savivaldybių buvo pasinaudojusios teise uždrausti rūkyti viešose vietose, o visos likusios svarsto galimybę įsteigti nerūkymo zonas. Savivaldybės vis dažniau naudojami šia joms suteikta teise, tačiau negalima tikėtis, kad draudimai rūkyti viešose vietose savaime pasieks didelių pokyčių. Jei nebus vykdoma draudimų laikymosi priežiūra, jų įtaka bus minimali.

1 pav. Ar savivaldybė yra pasinaudojusi teise uždrausti rūkyti viešose (parkuose, skveruose ir kt.) ir kitose jų valdymo kompetencijai priklausančiose vietose?

2 paveiksle pateikti savivaldybių, kurios svarsto pasinaudoti teise uždrausti rūkyti viešose savivaldybės valdymo kompetencijai priklausančiose vietose, duomenys. Nuo 2012 m. savivaldybių, svarstančių pasinaudoti šia teise, skaičius kiekvienais metais buvo skirtingas ir neturi tendencijos didėti.

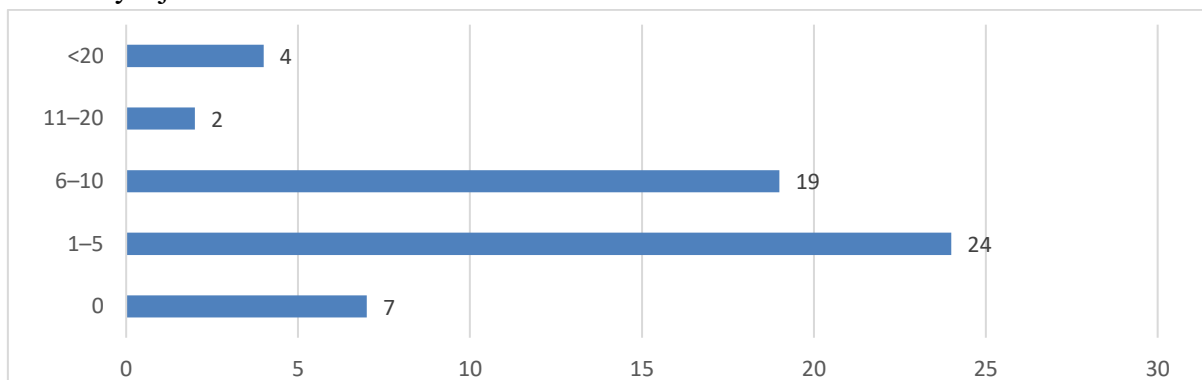
2 pav. Ar savivaldybė šiuo metu svarsto galimybę sukurti tabako gaminių ir su tabako gaminiiais susijusių gaminių nerūkymo zonas?

Kaip matyti iš toliau pateikiamų duomenų (žr. 3 pav.), 2017 m. daugiausia savivaldybių yra nustatiusios 1–5 nerūkymo zonas (24 savivaldybės), antroje vietoje 6–10 nerūkymo zonų (19

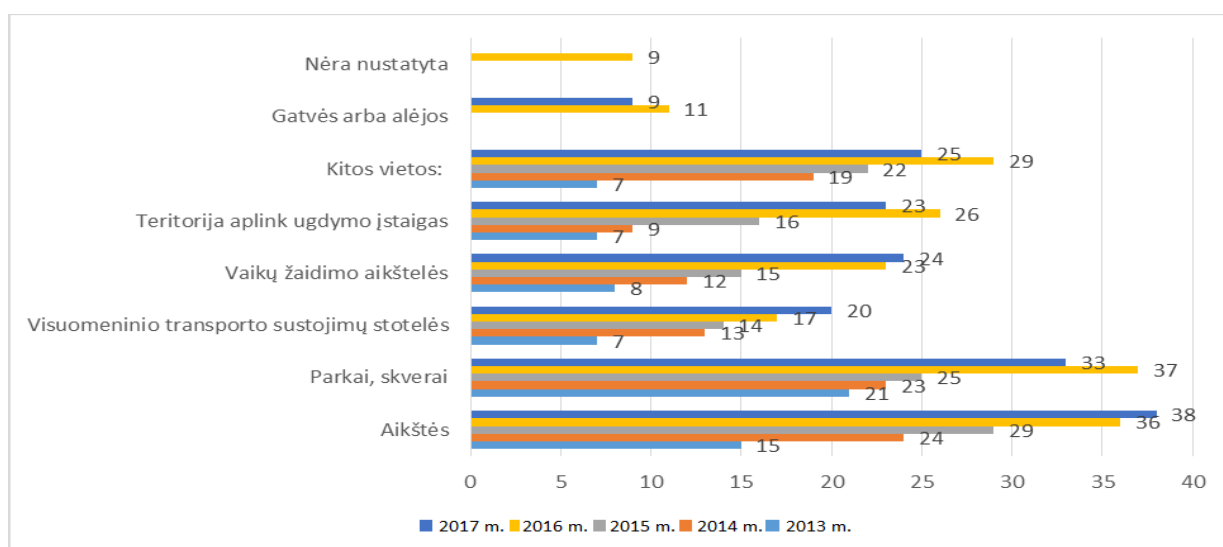
savivaldybių), o trečioje vietoje pagal skaičių yra 7 savivaldybės, kurios nenustatė nė vienos nerūkymo zonos. 4 savivaldybės yra nustačiusios daugiau nei 20 nerūkymo zonų ir tik 2 savivaldybės yra nustačiusios 11–20 nerūkymo zonų.

3 pav. Kiek tabako gaminių ir su tabako gaminiais susijusių gaminių nerūkymo zonų yra savivaldybėje?

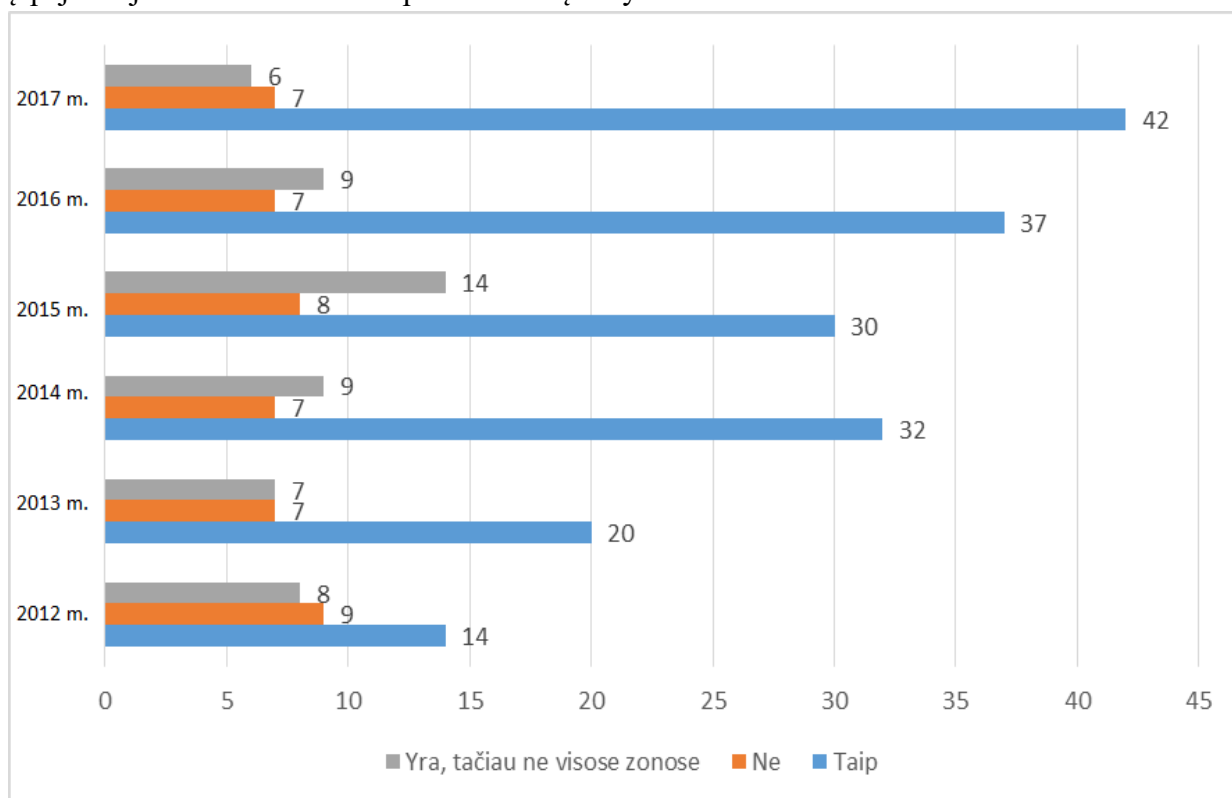
Kaip matyti iš 4 paveikslo, dažniausios nerūkymo zonos yra aikštės, parkai ir skverai, kadangi tai yra vietos, kurias aplanko gana didelis skaičius žmonių, tad rūkymas šiose vietose gali sukelti didesnę žalą nei kitose, rečiau lankomose vietose. Svarbu paminėti, kad didelė dalis nerūkymo zonų savivaldybėse yra kitos vietos (stadionai, kapinės, paplūdimiai, poilsio zonos). Tai parodo augantį savivaldybių aktyvumą steigiant nerūkymo zonas specifinėse vietose. Kiek rečiau nerūkymo zonos yra steigiamos teritorijose aplink ugdymo įstaigas ir vaikų žaidimų aikštelėse, tačiau, siekiant apsaugoti vaikus nuo suaugusių asmenų demonstruojamo žalingo įpročio, šioms vietoms turėtų būti skiriamas didesnis dėmesys, vis dėlto šios vietos daugelyje savivaldybių nėra pačios problemiškesnės. Mažiausiai nerūkymo zonų 2017 m. yra įsteigta visuomeninio transporto stotelėse ir teritorijose aplink ugdymo įstaigas. 2013–2017 m. visų išvardytų nerūkymo zonų skaičius didėjo, kai kurių net du ar tris kartus.

4 pav. Kokios nerūkymo zonos yra nustatytos Jūsų savivaldybėje?

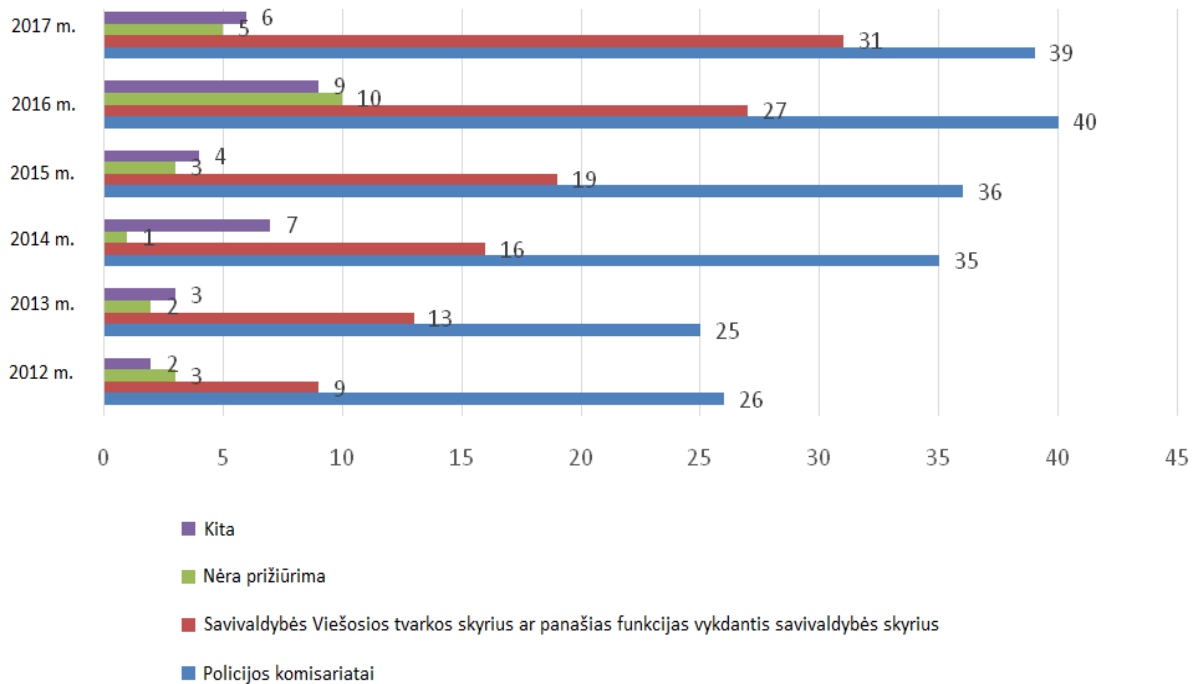
Vienas iš būdų skatinti laikytis nustatytų ribojimų nerūkymo zonose yra įspėjamieji ženklai. Nors jų buvimas negarantuoja nuostatų laikymosi, tačiau padidina tikimybę, kad nuostatų bus laikomasi ir vyks didesnė rūkančiųjų socialinė kontrolė (rūkantieji gali būti įspėti apie pažeidžiamas taisykles arba gauti įspėjimą ar baudą). 5 paveiksle pavaizduota įspėjamųjų ženklų, pranešančių apie draudimą rūkyti, naudojimą savivaldybėse. 2017 m. tokius įspėjamuosius ženklus buvo iškabinusios 42 savivaldybės, o tai yra daugiau nei du kartus didesnis skaičius nei 2012 m. Įspėjamuosius ženklus 2016 m. buvo iškabinusios 37 savivaldybės, taigi per metus padaugėjo net 5 savivaldybėmis. 2017 m. 6 savivaldybės buvo įspėjamuosius ženklus iškabinusios, tačiau ne visose vietose, o 7 savivaldybės nerūkymo zonų nebuvo pažymėjusios jokiais įspėjamaisiais ženklais, tai yra toks pats savivaldybių skaičius kaip 2016 m. Taigi, vertinant duomenis, galima teigti, kad vis daugiau savivaldybių nerūkymo zonas žymi įspėjamaisiais ženklais.

5 pav. Ar savivaldybės nustatytose nerūkymo zonose matomose vietose yra iškabinti įspėjamieji užrašai ar ženklai apie draudimą rūkyti?

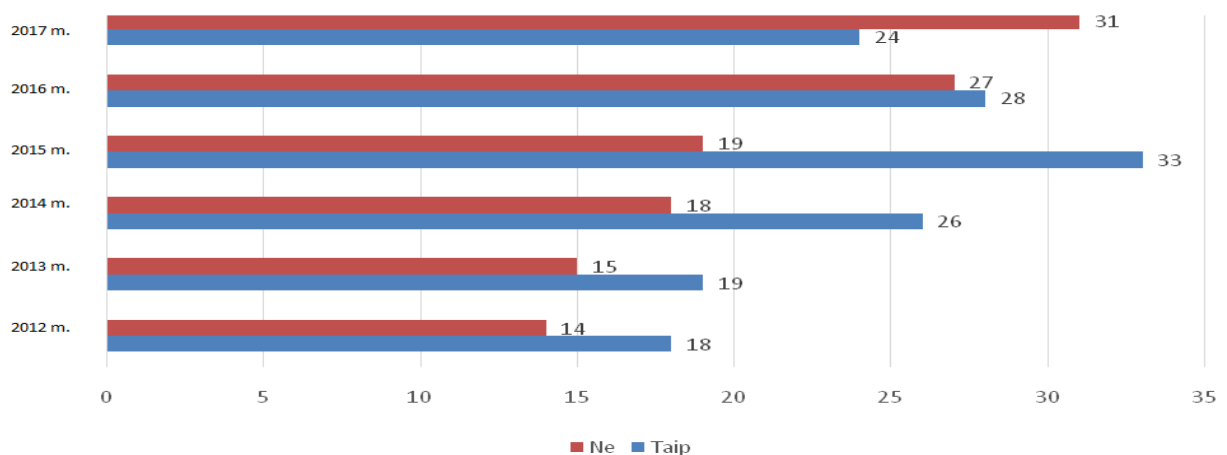
6 paveiksle pateikti pagrindiniai subjektai, kurie prižiūri, kad nerūkymo zonose būtų nerūkoma. Nuo 2012 m. galima matyti, kad policijos komisariatai ir savivaldybių viešosios tvarkos skyriai ar panašias funkcijas vykdančios skyriai atlieka vis didesnę vaidmenį prižiūrėdami, kad nerūkymo zonose būtų nerūkoma. Savivaldybių skaičius, kuriose nėra priežiūros subjektų, kiekvienais metais keičiasi, tačiau 2017 m. tik 5 savivaldybės neturėjo priežiūros subjektų, kurie prižiūrėtų, kad nerūkymo zonose būtų nerūkoma.

6 pav. Kas Jūsų savivaldybėje prižiūri, kad nerūkymo zonose būtų nerūkoma?

Kaip matyti iš toliau pateikiamų duomenų (žr. 7 pav.), nuo 2012 m. iki 2016 m. buvo vis daugiau užfiksuotų atvejų kai asmuo, nepaklusęs draudimui rūkyti savivaldybės patvirtintose nerūkymo zonose, būtų įspėtas policijos pareigūnų ar sumokėtų nustatytą baudą, tačiau 2017 m. šis skaičius šiek tiek sumažėjo. Atsižvelgiant į pateiktus duomenis, galima teigti, kad savivaldybėse vykdoma didesnė kontrolė, stengiamasi labiau prižiūrėti zonas, kuriose draudžiama rūkyti, ir skatinama, kad piliečiai atsakingiau žiūrėtų į draudimus rūkyti.

7 pav. Ar Jums yra žinomi atvejai, kuomet asmuo, nepaklusęs draudimui rūkyti savivaldybės patvirtintose nerūkymo zonose, būtų įspėtas policijos pareigūnų ar sumokėtų nustatytą baudą?

Kaip matyti iš toliau pateikiamų duomenų (žr. 8 pav.), 2017 m. savivaldybių darbuotojų ir lankytojų apsaugos nuo kvėpavimo tabako dūmais užterštu oru situacija išlieka panaši, savivaldybių, neužtikrinančių darbuotojų ir lankytojų apsaugojimo nuo tabako dūmais užteršto oro, skaičius 2017 m. sumažėjo iki 32, o 2016 m. buvo 34. 2017 m. didžiojoje dalyje savivaldybių (40) už nerūkymo zonų priežiūrą buvo atsakingi policijos komisariatai, tačiau policijos pareigūnai ne visada gali atlikti šią funkciją dėl nemažo darbo krūvio.

8 pav. Ar savivaldybė užtikrina, kad jos lankytojai ir darbuotojai nebūtų priversti kvėpuoti tabako dūmais užterštu oru?

